

Президія НАН України розглянула

На черговому засіданні Президії НАН України 25 лютого 2009 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали доповідь віце-президента Національної академії наук України, голови Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академіка НАН України В.М.Литвина про основні підсумки діяльності Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України у 2004–2008 роках.

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, В.М.Геєць, О.С.Онищенко, В.Г.Скляренко, Е.А.Лібанова, Ю.А.Левенець, Г.А.Скрипник, З.Т.Назарчук, К.М.Ситник, Я.С.Яцків.

Президія НАН України зазначила, що у доповіді, з якою виступив віце-президент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук академік НАН України В.М.Литвин, у співдоповідях академіків-секретарів відділень академіків НАН України В.М.Гейця, О.С.Онищенка, В.Г.Скляренка намічено широкий спектр проблем діяльності секції, відділень, установ, розвитку наукових досліджень, принципово проаналізовано досягнення і прорахунки, питання, над вирішенням яких доведеться ще працювати.

Погоджуючись з висловленими в обговоренні думками, Президія НАН України наголосила, що завдання, які постали сьогодні перед вченими установ секції, є надзвичайно складними і відповідальними. У їх реалізації досягнуто відчутних результатів. Тому у Президії НАН України є підстави оцінити здійснену секцією протягом звітного п'ятиріччя роботу як вагомий внесок у справу розвитку державного будівництва, піднесення інтелектуального та духовного потенціалу суспільства, вітчизняної науки, освіти і культури.

Досягнення академічної соціогуманітарної науки дозволяють ставити перед нею завдання принципово більш високого рівня складності, як того вимагає саме життя. На найближчу перспективу вони будуть пов'язані, перш за все, з виведенням України з глибокої системної кризи, власне – з осмисленням того, якою повинна стати Україна після кризи, щоб зайняти гідне місце у світі, який дуже швидко змінюється.

Тому секції слід шукати нові підходи до осмислення сучасного вкрай суперечливого, кризового суспільного розвитку і більш дієві засоби для втілення результатів досліджень у суспільну свідомість, у практику діяльності українського політикуму, органів влади.

Самого лише передбачення, прогнозування, моделювання розвитку економічних, політичних, соціальних і культурних процесів тепер замало. Воно має органічно поєднуватися з виробленням цілісного бачення шляхів, засобів, конкретних механізмів вирішення актуальних суспільних завдань.

Відповідно до складності, багатоплановості сучасних явищ і процесів, необхідно надати пріоритет комплексним міждисциплінарним і міжгалузевим розробкам, насамперед – політико-правовим, економіко-правовим, соціально-

економічним, історико-філософським, соціокультурним. Значно більшої уваги вимагає осмислення світових процесів, зарубіжного досвіду, вивчення України у європейському і світовому контексті.

Президія НАН України висловила сподівання, що результати обговорення, висловлені думки і пропозиції стануть предметом глибокого аналізу на рівні відділень і установ, будуть втілені у конкретні науково-організаційні заходи, наукові проекти, що реалізовуватимуться у наступні роки.

На закінчення Президія НАН України ухвалила відповідне рішення.

Далі учасники засідання заслухали та обговорили доповідь завідувача відділу Інституту соціології НАН України доктора соціологічних наук О.І.Вишняка «Спільне і відмінне у соціально-політичному розвитку регіонів України: динаміка та фактори змін».

У доповіді та виступах академіків НАН України Б.Є.Патона, Ю.А.Левенеця, Я.С.Яцківа, виконавчого секретаря Громадсько-політичного об'єднання «Український форум» Г.К.Крючкова, голови правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В.В.Фесенка, наукового керівника Фонду «Демократичні ініціативи» І.Е.Бекешкіної порушено важливі проблеми суспільно-політичної консолідації громадян різних регіонів України.

Сьогодні для всіх зрозуміло, що шлях до зміцнення загальнонаціональної єдності полягає не у нівелюванні відмінностей між регіонами України, а у їх конструктивному врахуванні в політиці держави, в діяльності політичних партій і громадських організацій.

Перед вченими-соціологами, політологами, істориками, культурологами об'єктивно стоїть завдання поглиблення комплексного вивчення регіональних проблем, їх типології, спільного і відмінного у суспільно-політичному, соціально-економічному і культурному розвитку регіонів.

У цій роботі конче необхідним є використання нових методичних підходів, широке застосування порівняльних досліджень. Особливого значення набуває подальше проведення соціологічного моніторингу. Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України слід зробити все належне, щоб Інститут соціології НАН України зміг здійснювати його не лише у загальноукраїнському масштабі, але й більш деталізовано – на рівні регіонів. Для цього треба запровадити нові форми організації роботи, дієвої кооперації зусиль з місцевими дослідницькими центрами, використовувати можливості регіональних органів влади.

Треба розширити коло показників моніторингових соціологічних досліджень, відслідковувати зміни в країні в цілому та по регіонах у таких чутливих сферах, як мовна ситуація, культурні пріоритети, інформаційні потреби, релігійне життя.

Сьогодні дуже важливим є те, щоб результати досліджень не залишалися відомими лише у вузькому колі професіоналів. Необхідно навчитися оперативно доводити їх до відомих органів влади, політикуму, широкого громадського загалу. Важливо активно впливати на громадську думку, формувати її.

Досягти цього непросто, але це завдання може і повинно бути реалізоване в інтересах подолання сучасної кризи, виведення України на шляхи динамічного поступального розвитку.

На закінчення Президія НАН України ухвалила відповідне рішення.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук на 2009–2013 рр.; про присудження Золотої медалі НАН України імені В.І.Вернадського; про присудження Національною академією наук України премій імені видатних учених України за підсумками конкурсу 2008 р.; про присудження премій НАН України для молодих учених і студентів за кращі наукові роботи за підсумками конкурсу 2008 р.; про нагородження грамотами за підсумками конкурсу 2008 р.; про встановлення розміру премій НАН України за підсумками конкурсів 2008 р.; про затвердження заходів з економії бюджетних коштів, передбачених на діяльність НАН України; про діяльність НАН України щодо забезпечення участі молодих учених у конкурсах на здобуття премій, стипендій та грантів; про відзначення 100-річчя від дня народження академіка АН УРСР Є.П.Федорова; про виконання протокольного рішення наради під головуванням Прем'єр-міністра України Ю.В.Тимошенко з питання заміщення споживання газу в котельнях «Теплокомуненерго»; про підсумки роботи Загальних зборів Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, присвячених 160-річчю від дня народження академіка УАН О.І.Левицького; про видання вибраних праць дійсних членів (академіків) НАН України; про затвердження планів випуску видань за державним замовленням на випуск друкованої продукції за напрямом «наукові видання» видавництвами НАН України у 2009 р.; про проведення річної сесії Загальних зборів НАН України; було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України тощо.

Секретаріат Президії НАН України